

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

25 päivänä kesäkuuta 2009*

Asiassa C-14/08,

jossa on kyse EY 68 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Juzgado de Primera Instancia e Instrucción n° 5 de San Javier (Espanja) on esittänyt 3.1.2008 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 14.1.2008, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa, jonka on pannut vireille

Roda Golf & Beach Resort SL

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Rosas sekä tuomarit J. Klučka, U. Löhmus, P. Lindh ja A. Arabadjiev (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kirjaaja: R. Grass,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Roda Golf & Beach Resort SL, edustajanaan abogada E. López Ayuso,

- Espanjan hallitus, asiamiehenään J. López-Medel Bascones,

- Tšekin hallitus, asiamiehenään M. Smolek,

- Saksan hallitus, asiamiehinään M. Lumma ja J. Kemper,

- Kreikan hallitus, asiamiehenään S. Chala,

- Italian hallitus, asiamiehenään R. Adam, avustajanaan avvocato dello Stato W. Ferrante,

- Latvian hallitus, asiamiehinään E. Balode-Buraka ja E Eihmane,

- Unkarin hallitus, asiamiehenään G. Iván,

- Puolan hallitus, asiamiehenään M. Dowgielewicz,

- Slovakian hallitus, asiamiehenään J. Čorba,

- Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään V. Joris ja F. Jimeno Fernández,

kuultuaan julkisasiamiehen 5.3.2009 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

¹ Ennakkoratkaisupyyntö koskee oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiantosta jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa 29.5.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1348/2000 (EYVL L 160, s. 37) tulkintaa.

- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa on kyse Roda Golf & Beach Resort SL:n (jäljempänä Roda Golf) Juzgado de Primera Instancia e Instrucción n° 5 de San Javierille esittämästä oikaisuvaatimuksesta, joka koskee sitä, että kyseisen tuomioistuimen kirjaaja (secretario) kieltäytyi antamasta oikeudenkäyntimenettelyn ulkopuolella tiedoksi Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Irlantiin sijoittautuneille vastaanottajille notaarin laatimaa ilmoitus- ja vaatimusasiakirjaa, jolla Roda Golf vaati 16 sellaisen kiinteistön kauppasopimuksen yksipuolista purkamista, jotka oli tehty sen ja edellä mainittujen vastaanottajien kanssa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön oikeus ja kansainvälinen oikeus

- 3 Euroopan unionin neuvosto vahvisti 26.5.1997 Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K–K.9 artikla on korvattu EU 29–EU 42 artiklalla) nojalla oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiantoa Euroopan unionin jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa koskevan yleissopimuksen (EYVL C 261, s. 1; jäljempänä yleissopimus).
- 4 Kyseinen yleissopimus ei ole tullut voimaan. Koska asetus N:o 1348/2000 on saanut vaikutteita yleissopimuksen tekstistä, tästä yleissopimuksesta laadittuun selittävään muistioon (EYVL 1997, C 261, s. 26) viitataan kyseisen asetuksen johdanto-osassa.
- 5 Asetuksella N:o 1348/2000 säädetään oikeudenkäyntiasiakirjojen ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa.

- 6 Kyseisen asetuksen johdanto-osan toisessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Sisämarkkinoiden moitteeton toiminta edellyttää siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa jäsenvaltioiden välillä lähetettävien oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannon parantamista ja nopeuttamista.”

- 7 Kyseisen asetuksen johdanto-osan kuudennessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Yksityisoikeudellisia asioita koskevien tuomioistuinmenettelyjen tehokkuus ja nopeus edellyttää, että oikeudenkäynti- ja muita asiakirjoja voidaan lähettää suoraan jäsenvaltioiden nimeämien paikallisten yksiköiden välillä. – ”

- 8 Asetuksen N:o 1348/2000 2 artiklan 1 kohdan mukaan ”kunkin jäsenvaltion on nimettävä ne virkamiehet, viranomaiset tai muut henkilöt, jäljempänä ’lähettävät viranomaiset’, joiden tehtävänä on lähettää toiseen jäsenvaltioon tiedoksiantoa varten oikeudenkäynti- tai muita asiakirjoja”. Kyseisen asetuksen 23 artiklan 1 kohdan nojalla jäsenvaltioiden on ilmoitettava nämä tiedot Euroopan yhteisöjen komissiolle, joka julkaisee ne Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.
- 9 Espanjan kuningaskunnan kyseisen 23 artiklan mukaisesti tekemistä ilmoituksista (EYVL 2001, C 151, s. 4 ja EYVL 2001, C 202, s. 10) ilmenee, että Espanjassa näitä lähetettäviä viranomaisia ovat juzgadosien (yhden tuomarin kokoonpanossa toimivat tuomioistuimet) ja tribunalesien (kollegiaaliset tuomioistuimet) secretarios judiciales -viranomaiset (notaarit).

- 10 Asetuksen N:o 1348/2000 16 artiklassa, joka sisältyy kyseisen asetuksen III lukuun, jonka otsikko on ”Muut asiakirjat”, säädetään seuraavaa:

”Muut kuin oikeudenkäyntiin liittyvät oikeudelliset asiakirjat voidaan lähettää tiedoksiantamista varten toiseen jäsenvaltioon tämän asetuksen säännösten mukaisesti.”

- 11 Kyseisen asetuksen 17 artiklan b alakohdan mukaan laaditaan luettelo kyseisen asetuksen mukaisesti tiedoksiannettavissa olevista asiakirjoista.

- 12 Tämä luettelo muodostaa vastaanottavia viranomaisia koskevat tiedot sisältävän käsikirjan ja tiedoksiannettavissa olevia asiakirjoja koskevan luettelon laatimisesta oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa neuvoston asetuksen (EY) N:o 1348/2000 mukaisesti 25.9.2001 tehdyn komission päätöksen 2001/781/EY (EYVL L 298, s. 1 ja oikaisut EYVL 2002, L 31, s. 88 ja EUVL 2003, L 60, s. 3), sellaisena kuin se on muutettuna 16.7.2007 tehdyllä komission päätöksellä 2007/500/EY (EUVL L 185, s. 24), liitteen II. Se sisältää jäsenvaltioiden asetuksen N:o 1348/2000 17 artiklan b alakohdan nojalla antamat tiedot. Siinä mainitaan Espanjan osalta nimenomaisesti seuraavaa: ”Lisäksi voidaan antaa tiedoksi muita virallisia asiakirjoja, jos viranomaiset, jotka ovat ne laatineet, ovat Espanjan lainsäädännön nojalla toimivaltaisia.”

- 13 Asetus N:o 1348/2000 on korvattu oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa (asiakirjojen tiedoksianto) ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1348/2000 kumoamisesta 13.11.2007 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1393/2007 (EUVL L 324, s. 79), jonka säännöksiä sovelletaan 13.11.2008 lähtien.

- 14 Oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta ulkomailla siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa Haagissa 15.11.1965 tehdyllä yleissopimuksella (jäljempänä 15.11.1965 tehty Haagin yleissopimus) otettiin käyttöön hallinnollisen yhteistyön järjestelmä, jonka avulla asiakirjan tiedoksianto tapahtui keskusviranomaisen välityksellä. Kyseisen sopimuksen 17 artiklassa määrätään muiden kuin oikeudenkäyntiin liittyvien oikeudellisten asiakirjojen tiedoksiannosta.
- 15 Asetuksen N:o 1348/2000 20 artiklan 1 kohdan mukaan kyseisellä asetuksella on etusija suhteessa määräyksiin, jotka sisältyvät 15.11.1965 tehtyyn Haagin yleissopimukseen.

Kansallinen lainsäädäntö

- 16 Tuomioistuinten kirjaajien tekemiin päätöksiin sovellettavasta siviilioikeudellisesta järjestelmästä säädetään 7.1.2000 annetun siviiliprosessilain (Ley 1/2000, de Enjuiciamiento Civil) 223 ja 224 §:ssä seuraavaa:

”223 § Prosessia koskevat päätökset

1. Tuomioistuimen kirjaajan tehtävänä on tehdä päätöksiä, joilla oikeudenkäyntimenettely järjestetään laissa säädetyllä tavalla.

2. Prosessia koskevissa päätöksissä on mainittava ainoastaan päätösosa sekä päätöksen tehneen kirjaajan nimi, päiväys ja allekirjoitus.

224 § Prosessia koskevien päätösten valvonta

1. Prosessia koskeva päätös on mitätön, jos se koskee sellaista kysymystä, joka lain mukaan on ratkaistava tuomioistuimen määräyksellä, päätöksellä tai tuomiolla.

2. Muissa kuin edellisessä momentissa tarkoitetuissa tapauksissa kirjaajan tekemä prosessia koskeva päätös voidaan siitä vahinkoa kärsineen osapuolen vaatimuksesta todeta mitättömäksi myös silloin, kun se on jonkin oikeussäännön vastainen tai kun se koskee jotakin sellaista kysymystä, joka tämän lain säännösten nojalla on ratkaistava tuomioistuimessa.

3. Edellisessä momentissa tarkoitettu vaatimus on tehtävä ja ratkaistava samoin edellytyksin kuin oikaisuvaatimus.”

17 Oikaisuvaatimuksen osalta, johon viitataan siviiliprosessilain 224 §:ssä, säädetään kyseisen lain 454 §:ssä seuraavaa:

”454 § Muutoksenhakuoikeuden puuttuminen oikaisuvaatimuksesta tehtyyn päätökseen

Lukuun ottamatta niitä tapauksia, joissa valittaminen on mahdollista, oikaisuvaatimuksesta tehtyyn päätökseen ei saada hakea muutosta, mutta tämä ei estä oikaisuvaatimuksen kohteena olevan kysymyksen käsittelemistä lopullista ratkaisua koskevan mahdollisen muutoksenhaun yhteydessä.”

- 18 Siviliiprosessilain 455 §:n mukaan Juzgados de Primera Instanciaan päätöksiin saadaan hakea muutosta, jos päätös on ”lopullinen” tai ”jos laissa nimenomaisesti niin säädetään”.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 19 Roda Golf, joka on Espanjan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, vaati 2.11.2007 ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen kirjaajalta asetuksen (EY) N:o 1348/2000 nojalla 16 kirjeen, jotka on osoitettu Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Irlantiin sijoittautuneille vastaanottajille, lähettämistä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin toimivaltaisille vastaanottaville viranomaisille. Nämä kirjeet koskivat sellaisten kiinteistön kauppasopimusten yksipuolista purkamista, jotka oli tehty kyseisen yhtiön ja edellä mainittujen vastaanottajien välillä. Niiden sisältö ei viittaa siihen, että ne liittyisivät vireillä olevaan oikeudenkäyntimenettelyyn.
- 20 Kuten ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen yhteisöjen tuomioistuinten toimittamista asiakirjoista ilmenee ja kuten pääasian kantaja on väittänyt huomautuksissaan, tämä kantaja toimitti San Javierin notaarille ilmoitus- ja vaatimusasiakirjan, joka kirjattiin notaarin vahvistamaan pöytäkirjaan numerolla 111 ja jossa notaaria vaadittiin antamaan kyseinen asiakirja tiedoksi kirjaajan, joka on toimivaltainen viranomainen Espanjan kuningaskunnan asetuksen N:o 1348/2000 23 artiklan mukaisesti tekemän ilmoituksen mukaan, välityksellä.
- 21 Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen kirjaaja kieltäytyi lähettämästä pääasiassa kyseessä olevaa asiakirjaa sillä perusteella, että asiakirjan tiedoksianto ei tapahtuisi oikeudenkäyntimenettelyssä ja se ei näin ollen kuulu asetuksen N:o 1348/2000 soveltamisalaan.
- 22 Roda Golf teki tästä päätöksestä oikaisuvaatimuksen ennakkoratkaisupyynnön esittäneelle tuomioistuimelle. Roda Golf väitti muun muassa, että muut kuin oikeudenkäyntiin liittyvät oikeudelliset asiakirjat voidaan antaa tiedoksi asetuksen N:o 1348/2000 nojalla oikeudenkäyntimenettelyn ulkopuolella.

23 Näissä olosuhteissa Juzgado de Primera Instancia e Instrucción n° 5 de San Javier on päättänyt keskeyttää asian käsittelyn ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- ”1) Kuuluuko – – asetuksen (EY) N:o 1348/2000 soveltamisalaan menettely, jossa yksityisten henkilöiden välillä lähetetään yksinomaan muita kuin oikeudenkäyntiin liittyviä oikeudellisia asiakirjoja Euroopan unionin tuomioistuinten aineellisia ja henkilöstöresursseja käyttäen ja yhteisön oikeussäännöksiä soveltaen ilman, että minkäänlaista oikeudenkäyntimenettelyä pantaisiin vireille?
- 2) Vai sovelletaanko asetusta (EY) N:o 1348/2000 päinvastoin yksinomaan jäsenvaltioiden välisen oikeudellisen yhteistyön puitteissa ja yksinomaan vireillä olevan oikeudenkäyntimenettelyn yhteydessä (EY 61 artiklan c alakohta, EY 67 artiklan 1 kohta ja EY 65 artikla ja asetuksen (EY) N:o 1348/2000 johdanto-osan kuudes perustelukappale)?”

Yhteisöjen tuomioistuimen toimivalta

24 Euroopan yhteisöjen tuomioistuin esittää kaksi väitettä, joiden perusteella yhteisöjen tuomioistuimella ei ole toimivaltaa esitettyjen kysymysten osalta. Se väittää ensiksi, että päätös, joka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tehtävä pääasiassa, on lopullinen päätös, josta on mahdollista valittaa siviiliprosessilain 455 §:n nojalla. Näin ollen ennakkoratkaisupyynnöä ei voida ottaa tutkittavaksi sillä perusteella, että EY 68 artiklan mukaan ainoastaan sellaiset kansalliset tuomioistuimet, joiden ratkaisuihin ei saa hakea muutosta, voivat esittää yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön EY:n perustamissopimuksen kolmannen osan IV osaston osalta.

25 Tältä osin on todettava, että EY 68 artiklassa määrätään, että jos Euroopan yhteisön toimielinten mainittuun IV osastoon perustuvien säädösten tulkintaan liittyvä kysymys tulee esille sellaisen kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa asiassa, jonka ratkaisuihin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, tämän

tuomioistuimen, jos se katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi antaa ratkaisun, on pyydettävä yhteisöjen tuomioistuinta ratkaisemaan asian.

- 26 Nyt esillä olevassa asiassa esitetyt kysymykset koskevat asetuksen N:o 1348/2000 tulkintaa. Neuvosto on antanut tämän asetuksen EY 61 artiklan c alakohdan ja EY 67 artiklan 1 kohdan nojalla, jotka sisältyvät EY:n perustamissopimuksen kolmannen osan IV osastoon, joten EY 68 artiklaa on siksi sovellettava nyt esillä olevassa asiassa.
- 27 Näin ollen ainoastaan sellainen kansallinen tuomioistuin, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, voi pyytää yhteisöjen tuomioistuinta antamaan ratkaisun kyseisen asetuksen tulkintaa koskevasta kysymyksestä.
- 28 Julkisiamies on tältä osin todennut ratkaisuehdotuksensa 41 kohdassa, että Espanjan oikeuskäytännössä on olemassa tiettyä heterogeenisuutta sen osalta, onko muutoksenhaku sellaisesta päätöksestä, joka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tehtävä pääasiassa, mahdollista. Vaikka komissio viittaa tältä osin erinäisiin kansallisiin päätöksiin, joissa sallitaan tällainen muutoksenhakumahdollisuus, on kuitenkin niin, että on olemassa paitsi näiden näkemysten vastaista oikeuskäytäntöä, myös erimielisyyttä asiasta, ja osassa oikeuskirjallisuutta katsotaan, että muutoksenhaku ei ole tällaisessa menettelyssä lainkaan mahdollinen.
- 29 Yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä ei kuitenkaan ole tämän erimielisyyden ratkaiseminen. Nyt esillä olevassa asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on todennut ennakkoratkaisupyynnössään, että se tekee pääasiassa päätöksen viimeisenä oikeusasteena.
- 30 Ensimmäinen komission esittämistä toimivallan puutetta koskevista väitteistä on näin ollen hylättävä.

- 31 Toiseksi komissio katsoo, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen käsiteltävänä ei ole oikeusriita vaan muu kuin oikeudellinen asia. Yhteisöjen tuomioistuin ei siksi ole komission mukaan toimivaltainen ratkaisemaan esitettyjä kysymyksiä, sillä ne on esitetty tilanteessa, jossa kansallinen tuomioistuin toimii hallintoviranomaisena eikä käytä tuomiovaltaa.
- 32 Yhteisöjen tuomioistuimelle toimitetuista asiakirjoista ilmenee, että ennakkoratkaisukysymykset on esitetty asiassa, jossa on tehty oikaisuvaatimus kirjaajan päätöksestä, jossa kieltäydytään antamasta tiedoksi pääasiassa kyseessä oleva asiakirja. Kyseisen muutoksenhakumenettelyn ainut asianosainen on oikaisuvaatimuksen esittäjä.
- 33 Tältä osin on muistettava, että EY 234 artiklassa, jota sovelletaan EY:n perustamissopimuksen kolmannen osan IV osastoon EY 68 artiklan nojalla, ei edellytetä, että menettely, jonka yhteydessä kansallinen tuomioistuin esittää ennakkoratkaisukysymyksen, olisi kontradiktorinen (ks. asia C-18/93, Corsica Ferries, tuomio 17.5.1994, Kok., s. I-1783, Kok. Ep. XV, s. 147, 12 kohta).
- 34 EY 234 artiklasta seuraa kuitenkin, että kansalliset tuomioistuimet voivat pyytää yhteisöjen tuomioistuimelta ennakkoratkaisua ainoastaan silloin, kun niissä on vireillä oikeusriita ja kun niissä vireillä olevan menettelyn tarkoituksena on ratkaisun antaminen tuomiovaltaa käyttäen (ks. asia 138/80, Borker, määräys 18.6.1980, Kok., s. 1975, Kok. Ep. I, s. 245, 4 kohta; asia 318/85, Greis Unterweger, määräys 5.3.1986, Kok., s. 955, 4 kohta; asia C-111/94, Job Centre, tuomio 19.10.1995, Kok., s. I-3361, 9 kohta ja asia C-178/99, Salzmänn, tuomio 14.6.2001, Kok., s. I-4421, 14 kohta).
- 35 Jos siis ennakkoratkaisupyynnön esittänyt elin tekee hallintopäätöksen eikä samalla ratkaise oikeusriitaa, sen ei voida katsoa toimivan tuomiovallan käyttäjänä. Asia on näin esimerkiksi, kun se päättää yhtiön rekisteröintiä koskevasta hakemuksesta menettelyssä, jossa ei vaadita sellaisen päätöksen kumoamista, joka loukkaa hakijan oikeutta (ks. em. asia Job Centre, tuomion 11 kohta ja em. asia Salzmänn, tuomion 15 kohta sekä

asia C-182/00, Lutz ym., tuomio 15.1.2002, Kok., s. I-547, 14 kohta; ks. vastaavasti myös asia C-210/06, Cartesio, tuomio 16.12.2008, Kok., s. I-9641, 57 kohta).

- 36 Sitä vastoin tuomioistuimien, jonka käsiteltävänä on valitus, joka on tehty rekisterin pidosta vastaavan alemman asteen tuomioistuimen päätöksestä, jolla hylätään tällainen rekisteröintivaatimus, ratkaisee oikeusriidan ja toimii tuomiovallan käyttäjänä, koska tällä valituksella vaaditaan kumoamaan sellainen päätös, jonka väitetään loukkaavan hakijan oikeutta (ks. em. asia Cartesio, tuomion 58 kohta). Näin ollen tällaisessa tapauksessa valituksen käsittelevää tuomioistuinta on lähtökohtaisesti pidettävä tuomioistuimena, joka voi esittää EY 234 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen yhteisöjen tuomioistuimelle (ks. tällaisesta esimerkkitapauksesta asia C-300/01, Salzmänn, tuomio 15.5.2003, Kok., s. I-4899; asia C-411/03, SEVIC Systems, tuomio 13.12.2005, Kok., s. I-10805; asia C-117/06, Möllendorf ja Möllendorf-Niehuus, tuomio 11.10.2007, Kok., s. I-8361 sekä em. asia Cartesio).
- 37 Tätä oikeuskäytäntöä voidaan soveltaa myös käsiteltävänä olevassa asiassa. Vaikka voidaan katsoa, että kirjaaja, jolle on esitetty oikeudenkäyntiin liittyviä asiakirjoja tai muita asiakirjoja koskeva tiedoksiantovaatimus asetuksen N:o 1348/2000 nojalla, toimii hallintoviranomaisena, ilman että se samanaikaisesti ratkaisisi oikeusriidan, asia ei ole näin silloin, kun tuomioistuimen on annettava ratkaisu oikaisuvaatimuksesta, joka on tehty kyseisen kirjaajan päätöksestä kieltäytyä tekemästä vaadittua tiedoksiantoa.
- 38 Tällaisen oikaisuvaatimuksen tarkoituksena on kumota kyseinen kieltävä päätös, jonka väitetään loukkaavan hakijan oikeutta eli tämän oikeutta tiettyjen asiakirjojen tiedoksiantamisesta asetuksessa N:o 1348/2000 säädetyllä tavalla.
- 39 Näin ollen ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ratkaisee oikeusriidan ja käyttää siksi tuomiovaltaa.

- 40 Tätä päätelmää ei horjuta se seikka, että kirjaaja on osa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen organisatorista rakennetta. Tällä seikalla ei nimittäin ole vaikutusta siihen, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin käyttää tuomiovaltaa pääasian menettelyssä, sillä tämän menettelyn tarkoituksena on sellaisen toimen kumoaminen, jonka väitetään loukkaavan hakijan oikeutta.
- 41 Tästä seuraa, että myös toinen komission esittämistä toimivallan puuttumista koskevista väitteistä on hylättävä.
- 42 Yhteisöjen tuomioistuin on näin ollen toimivaltainen vastaamaan esitettyihin kysymyksiin.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

- 43 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin tiedustelee kahdella kysymyksellään, joita on tarkasteltava yhdessä, pääasiallisesti sitä, kuuluuko muiden kuin oikeudenkäyntiin liittyvien oikeudellisten asiakirjojen tiedoksianto, silloin kun se tapahtuu oikeudenkäyntikäsittelyn ulkopuolella ja yksityisten henkilöiden välillä, kyseessä olevan asetuksen soveltamisalaan.

Alustava huomautus

- 44 Aluksi on määriteltävä, onko asetuksen N:o 1348/2000 16 artiklassa tarkoitettu käsite ”muu kuin oikeudenkäyntiin liittyvä oikeudellinen asiakirja” yhteisön oikeuden käsite vai sen sijaan kansallisen oikeuden käsite.

- 45 Espanjan, Tšekin, Saksan, Kreikan, Latvian, Unkarin ja Puolan hallitukset katsovat, että muun kuin oikeudenkäyntiin liittyvän oikeudellisen asiakirjan käsitteen sisältö on määriteltävä kunkin jäsenvaltion oikeuden mukaan. Ne vetoavat siihen, että asetuksessa N:o 1348/2000 jätetään jäsenvaltioiden päätettäväksi se, voidaanko muut kuin oikeudenkäyntiin liittyvät oikeudelliset asiakirjat antaa tiedoksi, ja jos näin on, mitkä niistä. Ne vetoavat tältä osin kyseisen asetuksen 17 artiklan b alakohtaan, jossa säädetään kyseisen asetuksen soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä, joiden mukaan tiedoksiannettavissa olevista asiakirjoista laaditaan luettelo, ja ne korostavat, että tässä luettelossa vahvistetaan tällaisten asiakirjojen listat, joiden sisältö vaihtelee jäsenvaltioittain.
- 46 On muistettava, että asetuksen N:o 1348/2000 päämääränä on siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa jäsenvaltioiden välillä lähetettävien oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannon parantaminen ja nopeuttaminen. Asetuksessa ei kuitenkaan määritellä tarkasti ja yhdenmukaisesti muun kuin oikeudenkäyntiin liittyvän oikeudellisen asiakirjan käsitettä.
- 47 Kyseisen asetuksen 17 artiklan b alakohdan mukaan asetuksessa annetaan komission tehtäväksi laatia yhdessä jäsenvaltioiden kanssa luettelo, jossa mainitaan tiedoksiannettavissa olevat asiakirjat. Tämän luettelon johdanto-osassa todetaan, että jäsenvaltioiden tällä tavalla toimittamat tiedot ovat yksinomaan viitteellisiä. Luettelon sisällöstä ilmenee kuitenkin, että jäsenvaltiot ovat komission valvonnan alaisena määritelleet erilaisilla tavoilla asiakirjat, jotka niiden mukaan voidaan antaa tiedoksi kyseisen asetuksen nojalla. Kyseessä olevan luettelon olemassaolosta huolimatta asetuksen N:o 1348/2000 16 artiklassa tarkoitettua ”muun kuin oikeudenkäyntiin liittyvän oikeudellisen asiakirjan” käsitettä on kuitenkin pidettävä yhteisön oikeuden käsitteenä.
- 48 On nimittäin niin, että Amsterdamin sopimuksen tavoite vapautteen, turvallisuuden ja oikeuteen perustuvan alueen luomiseksi siten, että yhteisö saa uuden ulottuvuuden, ja se, että Euroopan unionista tehdystä sopimuksesta siirrettiin EY:n perustamissopimukseen järjestelmä, joka mahdollistaa yksityisoikeuden alan oikeudelliseen yhteistyöhön kuuluvat rajat ylittävät toimenpiteet, ovat osoituksena jäsenvaltioiden tahdosta saattaa tällaiset toimenpiteet osaksi yhteisön oikeusjärjestystä ja vahvistaa näin periaate niiden itsenäisestä tulkinnasta (asia C-443/03, Leffler, tuomio 8.11.2005, Kok., s. I-9611, 45 kohta).

- 49 Lisäksi se, että on valittu asetuksen eikä komission alun perin ehdottama direktiivin muoto (ks. EYVL 1999, C 247 E, s. 11), osoittaa, miten tärkeänä yhteisön lainsäätäjä pitää sitä, että asetuksen N:o 1348/2000 säännökset ovat välittömästi sovellettavia, ja sitä, että niitä sovelletaan yhdenmukaisesti (em. asia Leffler, tuomion 46 kohta).
- 50 Tästä seuraa, että asetuksen N:o 1348/2000 16 artiklassa tarkoitettu ”muun kuin oikeudenkäyntiin liittyvän oikeudellisen asiakirjan” käsite on yhteisön oikeuden käsite.

Asetuksen N:o 1348/2000 soveltamisala

- 51 Siltä osin kuin on kyse siitä, kuuluuko muiden kuin oikeudenkäyntiin liittyvien oikeudellisten asiakirjojen tiedoksianto oikeudenkäyntimenettelyn ulkopuolella asetuksen N:o 1348/2000 soveltamisalaan, Espanjan ja Slovakian hallitukset väittävät, että asiakirjalla on oltava konkreettinen yhteys joko johonkin vireillä olevaan oikeudenkäyntimenettelyyn tai tällaisen oikeudenkäyntimenettelyn vireillepanoon, jotta sitä voidaan pitää muuna kuin oikeudenkäyntiin liittyvänä oikeudellisena asiakirjana.
- 52 Roda Golfin sekä Saksan, Kreikan, Italian, Latvian, Unkarin ja Puolan hallitusten ja komission kanta on päinvastainen.
- 53 On todettava tältä osin, että EY 61 artiklan c alakohta on asetuksen N:o 1348/2000 oikeudellinen perusta. Tässä määräyksessä mahdollistetaan EY 65 artiklassa mainittujen toimenpiteiden käyttöönotto vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen toteuttamiseksi asteittain. Näiden toimenpiteiden, jotka koskevat oikeudellista yhteistyötä yksityisoikeudellisissa asioissa, joiden vaikutukset ulottuvat rajojen yli, päämääränä on EY 65 artiklan mukaan muun muassa oikeudenkäyntiasiakirjojen ja muiden asiakirjojen tiedoksiantoja valtiosta toiseen koskevan järjestelmän kehittäminen ja yksinkertaistaminen siinä määrin kuin on tarpeen sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi.

- 54 Samoin asetuksen N:o 1348/2000 johdanto-osan toisessa perustelukappaleessa todeetaan, että sisämarkkinoiden moitteeton toiminta edellyttää siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa jäsenvaltioiden välillä lähetettävien oikeudenkäyntiasiakirjojen ja muiden asiakirjojen tiedoksiannon parantamista ja nopeuttamista.
- 55 EY 65 artiklalla ja asetuksella N:o 1348/2000 otetaan näin ollen käyttöön yhteisön sisäinen tiedoksianto koskeva järjestelmä, jonka tavoitteena on sisämarkkinoiden moitteeton toiminta.
- 56 Kun otetaan huomioon tämä tavoite, kyseisessä artiklassa ja asetuksessa tarkoitettua oikeudellista yhteistyötä ei pidä rajoittaa ainoastaan oikeudenkäyntimenettelyihin. Tällainen yhteistyö on nimittäin mahdollista sekä oikeudenkäyntimenettelyn puitteissa että tällaisen menettelyn ulkopuolella siltä osin kuin tämän yhteistyön vaikutukset ulottuvat rajojen yli ja se on tarpeen sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi.
- 57 Toisin kuin Espanjan, Puolan ja Slovakian hallitukset väittävät, se seikka, että asetuksen N:o 1348/2000 johdanto-osan kuudennessa perustelukappaleessa mainitaan ainoastaan tuomioistuinmenettelyjen tehokkuus ja nopeus, ei ole riittävää sulkemaan kyseisen asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle kaikkia sellaisia asiakirjoja, joka eivät liity oikeudenkäyntimenettelyyn. Kyseisessä perustelukappaleessa nimittäin viitataan ainoastaan yhteen kyseisen asetuksen päätavoitteen seurauksista. Se, että kyseisessä perustelukappaleessa mainitaan muut kuin oikeudenkäyntiin liittyvät oikeudelliset asiakirjat tuomioistuinmenettelyjen yhteydessä, on näin ollen ymmärrettävä siten, että tällaisen asiakirjan tiedoksianto voidaan vaatia oikeudenkäyntimenettelyn puitteissa.
- 58 Lisäksi pääasiassa kyseessä olevan asiakirjan, joka toimitettiin ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kirjaajalle tiedoksiantamista varten, laatijana oli notaari, kuten ilmenee tämän tuomion 20 kohdasta, ja se on sellaisenaan asetuksen N:o 1348/2000 16 artiklassa tarkoitettu muu kuin oikeudenkäyntiin liittyvä oikeudellinen asiakirja.

- 59 Siltä osin kuin on kyse Espanjan ja Puolan hallitusten ilmaisemista epäilyksistä siitä, että muun kuin oikeudenkäyntiin liittyvän oikeudellisen asiakirjan käsitteen laaja tulkinta rasittaisi kohtuuttomasti kansallisten tuomioistuinten resursseja, on korostettava, että asetuksesta N:o 1348/2000 seuraavat tiedoksianto koskevat velvollisuudet eivät välttämättä kuulu kansallisille tuomioistuimille. On nimittäin jäsenvaltioiden toimivallassa nimittää lähettävät ja vastaanottavat viranomaiset, jotka voivat kyseisen asetuksen 2 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan olla ”virkamiehiä, viranomaisia tai muita henkilöitä”. Jäsenvaltioilla on siksi vapaus nimittää lähettäviksi ja vastaanottaviksi viranomaisiksi, joiden tehtävänä on oikeudenkäyntiasiakirjojen tai muiden asiakirjojen tiedoksianto, muita viranomaisia kuin kansallisia tuomioistuimia.
- 60 Lisäksi tiedoksianto lähettävien ja vastaanottavien viranomaisten välityksellä ei ole ainut asetuksessa N:o 1348/2000 säädetty tiedoksiantotapa. Kyseisen asetuksen 14 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää mahdollisuudesta toimittaa tiedoksiantoja lähettämällä asiakirjat suoraan postitse toisessa jäsenvaltiossa asuville henkilöille. Enemmistö jäsenvaltioista hyväksyy tällaisen tiedoksiantotavan. Lisäksi asetuksen 15 artiklan mukaan kyseinen asetus ei estä tiedoksianto suoraan vastaanottavan jäsenvaltion viranomaisten, virkamiesten tai muiden toimivaltaisten henkilöiden välityksellä. Kyseisen asetuksen 16 artiklan mukaan näitä kahta säännöstä sovelletaan muiden kuin oikeudenkäyntiin liittyvien oikeudellisten asiakirjojen tiedoksiantoon.
- 61 Esitettyihin kysymyksiin on näin ollen vastattava, että sellaisen notaarin vahvistaman asiakirjan, josta on kyse pääasiassa, tiedoksianto oikeudenkäyntimenettelyn ulkopuolella kuuluu asetuksen N:o 1348/2000 soveltamisalaan.

Oikeudenkäyntikulut

- 62 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Sellaisen notaarin vahvistaman asiakirjan, josta on kyse pääasiassa, tiedoksianto oikeudenkäyntimenettelyn ulkopuolella kuuluu oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa 29.5.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1348/2000 soveltamisalaan.

Allekirjoitukset